

Monitoring Legislacji Międzynarodowej

Monitoring działań w UE (legislacja, publikacje) – 23 lutego 2024 r.

- **Informacje generalne o prawie UE – akty prawne i dokumenty strategiczne**

Europejskie prawo o klimacie – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej

W grudniu 2019 r. Rada Europejska zatwierdziła cel polegający na osiągnięciu przez UE neutralności klimatycznej do 2050 r., zgodnie z celami porozumienia paryskiego przyjętego na mocy Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w Sprawie Zmian Klimatu. 4 marca 2020 r. Komisja przyjęła swój wniosek ustawodawczy w sprawie Europejskiego prawa o klimacie jako istotnego elementu Europejskiego Zielonego Ładu. Unijne działania mające na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w opłacalny sposób są już mocno zaawansowane. W latach 1990–2019 emisje gazów cieplarnianych zmniejszyły się o 24 %, podczas gdy w tym samym okresie gospodarka odnotowała wzrost o 60 %. Zasadniczym elementem unijnej polityki klimatycznej jest system handlu emisjami ustanowiony na mocy dyrektywy 2003/87/WE.

Rozporządzenie:

- ustanawia ramy służące osiągnięciu neutralności klimatycznej w Unii Europejskiej (UE) do 2050 r. (tj. zrównoważeniu w całej UE emisji gazów cieplarnianych (gaz, który posiada zdolność pochłaniania promieniowania podczerwonego z powierzchni Ziemi i ponownego emitowania go w kierunku Ziemi) i ich pochłaniania uregulowanych unijnym prawem);
- stanowi, że oprócz wiążącego celu polegającego na osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r. UE powinna następnie dążyć do osiągnięcia ujemnych emisji;
- ustanawia wiążący cel UE zakładający ograniczenie unijnych emisji netto gazów cieplarnianych do 2030 r. o co najmniej 55 % (w porównaniu z poziomami z 1990 r.) oraz przewiduje określenie celu klimatycznego na 2040 r. w ciągu sześciu miesięcy od pierwszego globalnego przeglądu przeprowadzonego w ramach porozumienia paryskiego;
- wprowadza przepisy zapewniające ciągłe postępy w realizacji globalnego celu w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, ustanowionego na mocy porozumienia paryskiego

Rozporządzenie ma zastosowanie od 29 lipca 2021 r.

Instytucje UE i państwa członkowskie UE wprowadzają wszelkie niezbędne środki, by osiągnąć cele określone w rozporządzeniu, uwzględniając znaczenie sprawiedliwości, solidarności i opłacalności.

Rozporządzenie ustanawia niezależny Europejski Naukowy Komitet Doradczy ds. Zmiany Klimatu. Zarząd Europejskiej Agencji Środowiska wyznacza 15 członków komitetu doradczego na czteroletnią kadencję w wyniku otwartej procedury selekcji. Wybór członków opiera się na takich kryteriach, jak doskonałość naukowa, szeroka wiedza fachowa i doświadczenie zawodowe w dziedzinie nauk o klimacie i środowisku. Piętnastu wyższych rangą ekspertów naukowych jest powoływanych jako osoby prywatne.

Zadania komitetu doradczego obejmują:

- uwzględnianie najnowszych ustaleń naukowych zawartych w raportach Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC) i naukowych danych klimatycznych, w szczególności w odniesieniu do informacji istotnych dla UE;
- udzielanie porad naukowych i sporządzanie raportów na temat istniejących i proponowanych środków unijnych;
- przyczynianie się do wymiany niezależnej wiedzy naukowej;
- określanie działań i możliwości niezbędnych do osiągnięcia unijnych celów klimatycznych;
- podnoszenie świadomości na temat zmiany klimatu i jej skutków.

Ponadto każde państwo członkowskie:

- ustanawia organ doradczy ds. klimatu odpowiedzialny za udzielanie właściwym organom krajowym specjalistycznych porad naukowych;
- organizuje wielopoziomowy dialog w dziedzinie klimatu i energii, w którym uczestniczą samorządy lokalne, organizacje społeczne, przedsiębiorcy, inwestorzy i inne odpowiednie zainteresowane strony oraz ogół społeczeństwa;
- przedkłada Komisji Europejskiej do 1 stycznia 2029 r., a następnie co 10 lat, swoją strategię obejmującą perspektywę 30 lat, w razie potrzeby aktualizowaną co pięć lat.

Rozporządzenie określa następujące pośrednie środki UE, które mają pomóc w osiągnięciu celu neutralności klimatycznej do 2050 r.

- Ograniczenie emisji netto gazów cieplarnianych w UE do 2030 r. o co najmniej 55 % (w porównaniu z poziomami z 1990 r.). W lipcu 2021 r. Komisja przedłożyła pakiet wniosków ustawodawczych, które ulepszają obowiązujące przepisy UE i zawierają nowe inicjatywy dotyczące wdrażania tego nowego celu. Następnie Komisja będzie monitorować procedury ustawodawcze dotyczące poszczególnych wniosków, aby ocenić, czy pozwolą one osiągnąć nowy cel.
- Ograniczenie wkładu pochłaniania netto do maksymalnie 225 mln ton ekwiwalentu CO₂, aby zapewnić, że do 2030 r. zostaną podjęte wystarczające działania łagodzące. Aby wzmocnić pochłaniacze dwutlenku węgla w UE zgodnie z celem, jakim jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r., rozporządzenie wymaga od UE zwiększenia poziomu netto pochłaniania dwutlenku węgla w 2030 r. Pochłaniacz to rezerwar, który usuwa dwutlenek węgla z atmosfery.
- Umożliwienie Komisji przedstawienia wniosku ustawodawczego w sprawie nowego celu klimatycznego na 2040 r. w ciągu sześciu miesięcy od pierwszego globalnego przeglądu przeprowadzonego w ramach porozumienia paryskiego. Do wniosku dołączone zostanie sprawozdanie zawierające przewidywany orientacyjny budżet emisyjny UE na lata 2030–2050.
- Zobowiązanie Komisji, aby w terminie sześciu miesięcy od każdego globalnego przeglądu porozumienia paryskiego przedkładała Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z postępów UE i poszczególnych państw członkowskich w osiągnięciu celów określonych w rozporządzeniu.

Przystosowanie się do zmiany klimatu wymaga, by:

- instytucje UE i państwa członkowskie:
 - zwiększały zdolność do adaptacji, wzmacniały odporność i zmniejszały podatność na zmianę klimatu,
 - zapewniały, by strategie dotyczące przystosowania się do zmiany klimatu były spójne, wzajemnie się wspierały, dostarczały dodatkowych korzyści strategiom sektorowym i działały na rzecz lepszej integracji tych środków we wszystkich

obszarach polityki, a także koncentrowały się w szczególności na najłabszych grupach ludności i sektorach;

- Komisja przyjęła:
 - unijną strategię w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu,
 - wytyczne, w terminie do 30 lipca 2022 r., określające wspólne zasady i praktyki w zakresie identyfikacji i klasyfikacji zagrożeń klimatycznych oraz zarządzania tymi zagrożeniami podczas planowania, opracowywania, realizowania i monitorowania projektów i programów;
- państwa członkowskie przyjęły i wdrożyły krajowe strategie i plany przystosowawcze, uwzględniające szczególną podatność konkretnych sektorów, między innymi rolnictwa, oraz systemów wodnych i żywnościowych oraz bezpieczeństwa żywnościowego, a także promowały rozwiązania oparte na zasobach przyrody i ekosystemach.

Ocena postępów unijnych i krajowych wymaga, by Komisja:

- do 30 września 2023 r., a następnie co pięć lat od tej daty oceniała zarówno postępy poczynione przez UE i wszystkie państwa członkowskie w realizacji celu w zakresie neutralności klimatycznej do 2050 r. i przystosowania się do zmiany klimatu, jak i spójność środków unijnych i krajowych z tymi celami;
- oceniała projekty środków lub wniosków ustawodawczych, w tym wniosków budżetowych, pod kątem ich spójności z unijnymi celami klimatycznymi na 2030 r. i 2040 r., a także celami dotyczącymi neutralności klimatycznej do 2050 r.;
- regularnie oceniała odpowiednie środki krajowe i wydawała zalecenia, jeżeli stwierdzi, że środki zastosowane przez państwo członkowskie są niespójne z celem neutralności klimatycznej lub nieadekwatne pod względem zwiększania zdolności adaptacyjnych, wzmocnienia odporności lub zmniejszania podatności na zmianę klimatu.

Komisja współpracuje:

- ze wszystkimi grupami społeczeństwa, w tym z obywatelami, partnerami społecznymi i zainteresowanymi stronami, aby umożliwić im podejmowanie działań na rzecz sprawiedliwej i uczciwej społecznie transformacji w kierunku społeczeństwa neutralnego dla klimatu i odpornego na zmianę klimatu;
- z sektorami gospodarki, które przygotowują orientacyjne dobrowolne plany działania z myślą o osiągnięciu neutralności klimatycznej.

Rozporządzenie zmieniające rozporządzenie (WE) nr 401/2009 w sprawie Europejskiej Agencji Środowiska oraz Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska i rozporządzenie (UE) 2018/1999 w sprawie zarządzania unią energetyczną.

Więcej informacji:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex%3A32021R1119>

- **Prowadzone procesy konsultacyjne, projekty, stanowiska:**

1. Instrument pożyczkowy na rzecz sektora publicznego – ocena śródkresowa

Konsultacje publiczne przepisów prawa finansowego w UE (w powiązaniu z polityką regionalną) – na podstawie analizy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1229 z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie instrumentu pożyczkowego na rzecz sektora publicznego w ramach mechanizmu sprawiedliwej transformacji – I Etap legislacyjny – Zaproszenie do zgłaszania uwag. Ostateczny termin na przesłanie opinii to 1 marca 2024 r.

Instrument pożyczkowy na rzecz sektora publicznego to trzeci filar mechanizmu sprawiedliwej transformacji. W jego ramach finansuje się inwestycje publiczne w regionach najbardziej dotkniętych transformacją UE w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu. Mechanizm sprawiedliwej transformacji składa się z trzech filarów. Są to: 1/ Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, 2/ specjalny system w ramach Programu InvestEU oraz 3/ instrument pożyczkowy na rzecz sektora publicznego.

Celem ogólnym instrumentu jest zapewnienie wsparcia w odpowiedzi na poważne wyzwania społeczne, gospodarcze i środowiskowe związane z procesem transformacji w kierunku: (i) osiągnięcia unijnych celów klimatycznych i energetycznych na 2030 r. oraz (ii) osiągnięcia najpóźniej do 2050 r. celu określonego w rozporządzeniu (UE) 2021/1119, który zakłada neutralność klimatyczną UE. Instrument skonstruowano w taki sposób, aby przynosił korzyści terytoriom UE wskazanym w terytorialnych planach sprawiedliwej transformacji zatwierdzonych przez Komisję.

Celem szczegółowym instrumentu jest zwiększenie inwestycji sektora publicznego, które zaspokajają potrzeby rozwojowe terytoriów wskazanych w terytorialnych planach sprawiedliwej transformacji, dzięki ułatwieniu finansowania projektów, które nie generują strumieni dochodów wystarczających do pokrycia kosztów inwestycyjnych.

Przedmiotem oceny śródkresowej jest obecny stan wdrażania instrumentu. Analizie podlega jego skuteczność, efektywność, spójność z innymi obszarami polityki, adekwatność i unijna wartość dodana.

Przedmiotem zbliżającej się ewaluacji jest obecny stan wdrażania instrumentu. Wyciągnięte zostaną też wnioski, które można by wykorzystać do poprawy jego wdrażania w pozostałym okresie jego obowiązywania. Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi lepszego stanowienia prawa ewaluacja będzie uwzględniać – w możliwie najbardziej szczegółowy sposób – wszystkie pięć kryteriów, a mianowicie: (i) skuteczność, (ii) efektywność, (iii) odpowiedniość, (iv) spójność oraz (v) europejską wartość dodaną instrumentu.

Link: <https://pracodawcy.pl/instrument-pozyczkowy-na-rzecz-sektora-publicznego-ocena-srodkresowa/>

2. Dyrektywa w sprawie redukcji krajowych emisji – ocena

Konsultacje publiczne przepisów prawa ochrony środowiska – na podstawie analizy Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych w kontekście Komunikatu KE: Droga do zdrowej planety dla wszystkich Plan działania UE na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby oraz Wniosku w sprawie Dyrektywy w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy – I Etap legislacyjny – Zaproszenie do zgłaszania uwag. Ostateczny termin na przesłanie opinii to 14 marca 2024 r.

W dyrektywie (UE) 2016/2284 określono krajowe zobowiązania w zakresie redukcji emisji dla każdego państwa członkowskiego na lata 2020–2029 (oraz bardziej ambitne zobowiązania od 2030 r.). Obejmują one pięć rodzajów zanieczyszczenia powietrza, które wywierają znaczący negatywny wpływ na zdrowie ludzkie i środowisko: (i) dwutlenek siarki (SO₂); (ii) tlenki azotu (NO_x); (iii) niemetanowe lotne związki organiczne (NMVOC); (iv) amoniak (NH₃); oraz (v) pył drobny (PM_{2,5}). Dyrektywa dostosowuje również zobowiązania w zakresie redukcji emisji wynikające z prawa UE do międzynarodowych zobowiązań w zakresie redukcji (w następstwie przeglądu protokołu z Göteborga w 2012 r.).

W art. 13 dyrektywy wzywa się Komisję do dokonania przeglądu dyrektywy nie później niż do dnia 31 grudnia 2025 r. Komisja zamierza dokonać oceny dyrektywy zgodnie z wytycznymi dotyczącymi lepszego stanowienia prawa. W ramach oceny zbadane zostanie, w jakim stopniu

dyrektywa osiągnęła swój cel, jakim jest ochrona zdrowia ludzkiego i środowiska poprzez redukcję krajowych emisji pięciu głównych rodzajów zanieczyszczenia powietrza. Uwzględnione zostaną również cele określone w planie działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń z 2021 r. Ponadto w ramach oceny zbadane zostanie, czy dyrektywa okazała się spójna z polityką UE w zakresie jakości powietrza i czy przyczyniła się do realizacji tej polityki, a także czy stworzyła synergię z innymi politykami UE. Jest to szczególnie ważne, biorąc pod uwagę wniosek Komisji z 24 października 2022 r. dotyczący przeglądu unijnych norm jakości powietrza.

Prawodawstwo UE dotyczące redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych określa zobowiązania, które każde państwo członkowskie musi spełnić w odniesieniu do pięciu rodzajów zanieczyszczeń powietrza znacząco szkodliwych dla zdrowia ludzi i środowiska.

Ocena obejmie przegląd dyrektywy (UE) 2016/2284 i jej wdrożenia we wszystkich państwach członkowskich od czasu jej przyjęcia w 2016 r. Zasięg geograficzny obejmuje UE, z pewnym uwzględnieniem transgranicznego zanieczyszczenia powietrza w UE i w sąsiadujących państwach spoza UE. Ocena będzie się opierać na standardowych kryteriach oceny określonych w wytycznych dotyczących lepszego stanowienia prawa (skuteczność, efektywność, odpowiedniość, spójność i unijna wartość dodana).

Ocena ta pozwoli sprawdzić, czy prawodawstwo skutecznie osiągnęło swoje cele i czy cele te są nadal istotne w świetle zmieniających się okoliczności.

Link: <https://pracodawcy.pl/dyrektywa-w-sprawie-redukcji-krajowych-emisji-ocena/>

- **Publikacje oraz inne informacje:**

1. [EEC Startup Challenge 2024](#)

Przed nami kolejna edycja konkursu EEC Startup Challenge – organizowanego w ramach Europejskiego Kongresu Gospodarczego. Już w maju twórcy oraz liderzy najciekawszych startupów staną na kongresowej scenie i zaprezentują się w Międzynarodowym Centrum Kongresowym.

Zgłoszenia przyjmowane są do 28 lutego!

Ideą tej giełdy nowatorskich projektów młodych firm pozostaje łączenie kreatorów innowacyjnych pomysłów z tymi, którzy poszukują inspiracji i nowych możliwości inwestowania. Można znaleźć się w setce wyselekcjonowanych startupów, które poddane zostaną pod ocenę jurorów.

Wyróżnienia dla najciekawszych rozwiązań zgłoszonych w jednej z pięciu kategorii branżowych konkursu na innowacyjny produkt, technologię, model biznesowy lub zoptymalizowany istniejący proces. Zwycięzcy swoich kategorii otrzymają tytuł „EEC Startup Challenge Winner”.

5 kategorii konkursowych EEC Startup Challenge:

MODERN ECONOMY

przemysł, energetyka, telekomunikacja, transport, budownictwo, robotyka, automatyzacja

ENVIRONMENT

ochrona środowiska: technologie dla klimatu, ekologiczne uprawy, smart energy, wykorzystanie surowców, przetwórstwo odpadów

HEALTH & BIOTECHNOLOGY

medycyna, zdrowie, technologie medyczne, farmacja, biotechnologia

BUSINESS PROCESSES

zarządzanie, analityka, ICT, cyberbezpieczeństwo, logistyka, HR

CLIENT & LIFESTYLE

handel, customer experience, e-commerce, fintech, edutech, gaming, sport, przemysł czasu wolnego

Do finału zostanie zakwalifikowanych 15 startupów, które walczyć będą o wygraną przed uczestnikami największej imprezy biznesowej Europy Centralnej – Europejskim Kongresem Gospodarczym, zgromadzonymi w Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach.

Od pierwszej edycji konkursu w 2016 roku zgłoszono już ponad tysiąc projektów, a szansę na rozwój i nagrody dostało 50 startupów. Wśród dotychczasowych zwycięzców znajdują się firmy, które odniosły duży sukces w różnorodnych sektorach gospodarki!

Udział w konkursie jest bezpłatny. Tegoroczną nowością będzie nagroda internautów, w ramach której zwycięzki startup zostanie wyłoniony drogą głosowania w sieci.

Link: <https://pracodawcy.pl/eec-startup-challenge-2024/>

2. Konferencja inauguracyjna EDIH SSC

Partner technologiczny Związku Pracodawców Polska Miedź, Polski Klaster IoT i AI SINOTAIC, zaprasza na inaugurację Projektu European Digital Innovation Hub Smart Secure Cities (EDIH SSC), którego SINOTAIC jest Liderem- 26 lutego 2024 roku o godz. 12.30 w Pomorskim Parku Naukowo-Technologicznym.

W ramach konferencji odbędzie się otwarte spotkanie Członków Klastra SINOTAIC, połączone z uroczystym otwarciem oddziału Showroomu Innowacji IoT w Gdyni.

Swój udział potwierdził Minister Cyfryzacji oraz przedstawiciele biznesu i samorządów.

Link: <https://pracodawcy.pl/konferencja-inauguracyjna-edih-ssc/>

3. Ewaluacja wsparcia z inicjatywy REACT-EU udzielonego w ramach Działania 7.1 PO WER

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej opublikowało tabele rekomendacji z badania „Ewaluacja wsparcia z inicjatywy REACT-EU udzielonego w ramach Działania 7.1 PO WER” zrealizowanego w ramach PO WER. Tabela ta zawiera rekomendacje odnoszące się do FERS w zakresie nowej perspektywy 2021-2027.

Celem ewaluacji była ocena jakości i efektów interwencji udzielonej ze środków REACT-EU (w tym dotyczących działań informacyjnych skierowanych do potencjalnych uczestników projektów) w sektorze zdrowia w ramach Działania 7.1 PO WER oraz wstępne oszacowanie wielkości jej wpływu na wzmocnienie zasobów kadrowych systemu ochrony zdrowia.

W ramach analizowanej interwencji (Działanie 7.1 PO WER) dofinansowano realizację siedmiu projektów o łącznej wartości ponad 367 mln PLN. Należy zaznaczyć, że początek ich realizacji miał przypadać (zgodnie z wnioskami o dofinansowanie) na początek 2022 r., przy czym w rzeczywistości nastąpiły pewne opóźnienia na etapie podpisywania umów, co wpłynęło na znaczne ograniczenie czasu przewidzianego na realizację poszczególnych projektów. Co więcej, w momencie prowadzenia analizy projekty te nie były jeszcze zakończone. Zważywszy na to, poziom realizacji poszczególnych wskaźników wynikający ze złożonych wniosków o płatność znajduje się (w momencie prowadzenia niniejszego badania) na stosunkowo niskim poziomie. Należy jednak brać pod uwagę, że jest to w znacznej części związane z dotychczasowym brakiem wprowadzenia przez beneficjentów aktualnych danych do systemu SL – wyniki przeprowadzonych wywiadów z beneficjentami wskazują bowiem na istotnie wyższy poziom zaawansowania realizacji projektów i osiąganych wskaźników, niż wynika to z wniosków o płatność. Sytuacja ta podyktowana jest w głównej mierze potrzebą zakończenia

projektów do końca 2023 r., co determinuje konieczność prowadzenia intensywnych działań do samego końca ich realizacji.

Link: <https://pracodawcy.pl/ewaluacja-wsparcia-z-inicjatywy-react-eu-udzielonego-w-ramach-dzialania-7-1-po-wer/>

Źródło: EUR-Lex, Komisja Europejska, WNP, Polskie Towarzystwo Wspierania Przedsiębiorczości S.A., Polski Klaster IoT i AI SINOTAIC, Wydział Systemu Wdrażania, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwo Zdrowia